

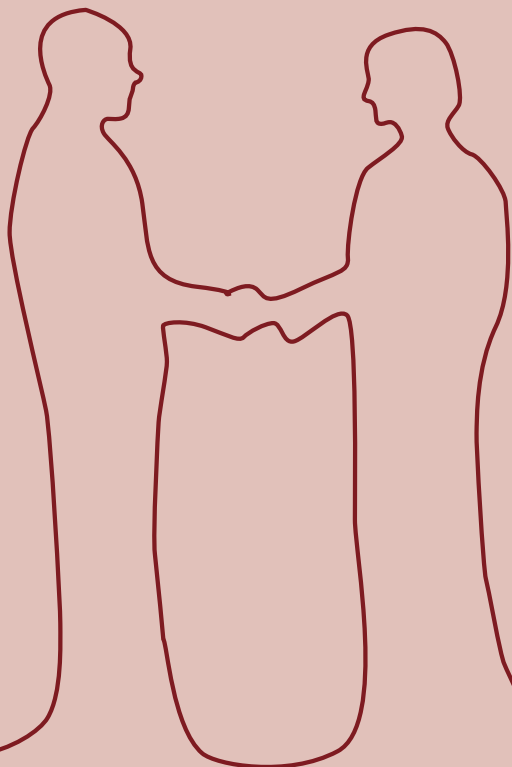
Vertskommune for statlige mottak

NORSK

Innhold

Statsrådets kommentar	3
Hvorfor statlige mottak?	4
Om mottaksapparatet	5
Etablering av nye mottak	6
Å vere vertskommune for eit mottak	8
Mottaket og lokalsamfunnet	10

Statsrådets kommentar

Det er bred enighet i Norge om at vi skal oppfylle våre internasjonale forpliktelser og ta imot mennesker som trenger beskyttelse. Det inkluderer et tilbud om statlig innkvartering av alle asylsøkere som kommer hit.

Det kom mer enn dobbelt så mange asylsøkere til Norge i 2008 som året før. Det skapte noen utfordringer for kommunene. Vi appellerte til en felles dugnad for å ta imot flere asylsøkere og kommune-Norge gjorde jobben sin. Jeg takker de mange kommunene som stilte opp for å etablere nye mottak rundt omkring i landet vårt.

Staten har ansvar for, i samarbeid med kommunene, å legge forholdene til rette slik at de som kommer hit får et forsvarlig botilbud. Både UDI og de som driver mottakene ønsker en god dialog og et godt samarbeid med vertskommunene. Mitt ønske er at samarbeidet om denne nasjonale oppgaven blir så godt som mulig.

Arbeids- og inkluderingsminister
Dag Terje Andersen

Hvorfor statlige mottak?

Norge er forpliktet til å ta imot flyktninger som trenger beskyttelse. Det følger av Flyktningkonvensjonen av 1951. Hvem som får beskyttelse i Norge, reguleres av utlendingsloven.

Loven fastslår også at asylsøkere skal få tilbud om innkvartering mens saken er til behandling. Det er statens ansvar at det finnes slike innkvarteringsmuligheter, og det organiseres gjennom et system med statlige mottak.

For at mottaksapparatet skal fungere, er myndighetene avhengige av et godt og konstruktivt samarbeid med kommunene.

Om mottaksapparatet

En av UDIs viktigste oppgaver er å sørge for at Norge har et robust og fleksibelt mottaksapparat. Det varierer hvor mange asylsøkere som kommer, hvor de kommer fra og hvilken kjønns- og alderssammensetning det er.

Mottaksapparatet er fasedelt. I transittmottakene bor asylsøkerne en kort periode til helseundersøkelse og asylintervju er gjennomført. Mens søknadsbehandlingen pågår, overføres de til ordinære mottak. Her blir asylsøkerne fram til bosetting, frivillig retur eller uttransportering. Ventemottak er for dem som har fått endelig avslag på søknaden sin, men som ikke reiser ut frivillig.

Ordinære mottak kan bestå av en sentralisert bygningsmasse, eller være desentralisert i flere spredte boenheter. Å bo i mottak er frivillig, men det store flertallet av asylsøkere velger å benytte seg av dette tilbudet. Målsettingen er at mottaket skal være et mest mulig normalt bosted, samtidig som det er knyttet rettigheter og plikter til oppholdet. Blant annet administreres statens ordning for dekning av utgifter

Asylsøknader 1998–2008

til livsopphold av mottakene, og voksne beboere deltar i et obligatorisk informasjonsprogram.

UDI utarbeider retningslinjer for mottaksdriften, med utgangspunkt i gjeldende politiske mål og føringer. UDIs regionkontorer står for løpende oppfølging og gjennomfører årlige tilsyn av hvert enkelt mottak.

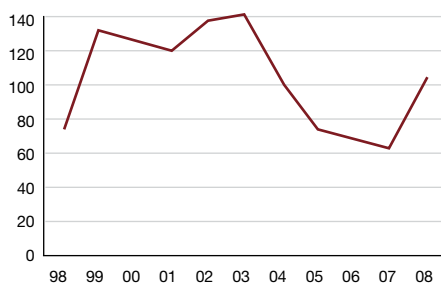
“Etablering og finansiering av mottak for asylsøkjalar har sidan 1988 vore eit statleg ansvar. UDI skal syte for at det heile tida er nok mottaksplassar, men driv ikkje sjølv mottaka.”

St. meld. nr. 17 (2000–01)

Etablering av nye mottak

En av UDIs største utfordringer er å tilpasse mottakskapasiteten til behovet.

Antall mottak 1998–2008

Det er ikke er god samfunnsøkonomi å betale betydelige summer for mottaksplasser som ikke er i bruk. Derfor har Stortinget bestemt at utnyttelsesgraden skal være minst 80 prosent i transittene og 90 prosent i ordinære mottak. Plassbehovet er vanskelig å beregne, for svingningene i antall nye asylsøkere kan være store. Derfor er en av UDIs største utfordringer å tilpasse kapasitet til behov. Vi må kunne etablere nye mottak svært raskt når ankomstene øker.

Mottaksdrift er konkurranseutsatt, på linje med annen næringsvirksomhet. UDI annonserer etter driftsoperatører på Doffin (Database for offentlige innkjøp). Vi får inn tilbud fra potensielle operatører, og

forhandler med dem som tilbyr det antall plasser vi trenger og en drift som tilfredsstillter UDIs krav. Den som har det totalt sett beste tilbudet får oppdraget.

Tilbyderne må avklare nødvendige forhold omkring bruk av den bygningsmassen de tenker å benytte. For å sikre at kommunene får så mye tid og informasjon som mulig før et mottak eventuelt opprettes har UDI endret sin praksis for kontakt med aktuelle vertskommuner. Vi tar kontakt med politisk ledelse i kommunen når vi mottar informasjon om at en tilbyder kan være interessert i å drive et mottak der. UDI informerer selvfølgelig også kommunen om den videre behandlingen av et eventuelt tilbud.

UDI trenger ingen politisk godkjenning for å etablere et mottak så lenge de nødvendige brukstillatelsene foreligger. Når plassbehovet er raskt økende, kan det gå kort tid fra UDI tar kontakt og til mottaket er i drift. Både politikere, administrasjon og lokalbefolkning kan synes at dette er problematisk. Det har vi forståelse for, og står hele tiden til kommunens disposisjon med nødvendige avklaringer og informasjon.

“Systemet er basert på prinsippet om effektiv ressursbruk, noko som inneber at talet på plassar skal følgje talet på asylsøklarar”

KILDE: STORTINGSMELDING NR. 17 (2000-01)

Å vere vertskommune for eit mottak

Ei av dei viktigaste oppgåvene mottaket har, er å etablere eit godt og strukturert fagleg samarbeid med vertskommunen som sikrar at bebuarane får dei tenestene dei har krav på. Statens tilskot til vertskommunane blei dobla i nasjonalbudsjettet for 2008.

Tolketenester

Bruk av tolk er ein føresetnad for at tenestetilbodet til bebuarane skal vere like bra som det befolkninga elles har. Kommune- forvaltninga har alminneleg rettleiings- og informasjonsplikt og har plikt til å bruke kvalifiserte tolketenester. Den instansen som treng tolk, bestiller og betaler for tenesta.

Helsetenester

Asylsøkjjarar har same rett til helsetenester som befolkninga elles. Det inkluderer både helsekontroll for dei yngste, skolehelse-

teneste for barn i grunnskolen, rett til fastlege og sjukehusbehandling.

Ein person med endeleg negativt vedtak på asylsøknaden og med ein utreisefrist som har gått ut, har berre rett på akutt behandling. Det er i første rekkje bebuarar i ventemottak som kjem i denne kategorien.

Barnevernstenester

Barnevernslova gjeld for alle barn og barnefamiliar, inkludert dei som bur i mottak. Dersom kommunen tek over omsorga

“I saker som gjeld omsorgsovertaking i lov om barnevernstenester, kan kommunen søkje Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om eit særskilt tilskott på 115 850 kroner per år per person.”

for barnet med heimel i barnevernlova, får kommunen eit statleg tilskot så lenge han har omsorga for barnet. Kommunen kan få tilskot heilt til det året barnet fyller 20 år.

Einslege mindreårige asylsøkjjarar over 15 år er UDI sitt ansvar. Dei får plass i eigne avdelingar som er knytte til ordinære mottak, og barnevernet får melding straks dei kjem. Det er Overformyndieriet som skal utnemne hjelpeverje. På sikt er det planlagt at barnevernet skal ta over ansvaret for alle dei einslege mindreårige.

Vertskommune tilskotet frå staten skal dekke dei gjennomsnittlege utgiftene til helsetenester, barnevern, tolketenester og administrasjon.

Skoletilbod

Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring når det er forventa at dei blir i landet i meir enn tre månader. Vertskommunen får tilskot for desse elevane, og Statens utdanningskontor står for utbetalinga som òg skal dekkje tilrette- lagd undervisning i norsk og morsmål. Eit eige tilskot til språkopplæring for elevar og lærlingar i vidaregåande skole blir omtalt i eit årleg rundskriv frå fagdepartementet.

Asylsøkjjarar mellom 16 og 18 år har i ein overgangsperiode til september 2010 krav på minst 850 timer norskopplæring i kommunal regi. Fylkesmannen utbetaler tilskotet som finansierer undervisninga.

“Grunnsatsen er 409 000 kroner per år, og summen per mottaksplass er 4 385 kroner. For plasser til einslege mindreårige er satsen 11 590 kroner mens satsen for forsterka plassar er 106 600 kroner.”

Mottaket og lokalsamfunnet

Samarbeidet mellom mottak og kommune handlar ikkje berre om å sikre eit godt tenestetilbod, men også om å skape gode relasjonar til det lokalsamfunnet mottaket er ein del av. Det er i vertskommunen ein bebuar får dei første erfaringane med livet i Noreg. Anten han eller ho skal bli i landet eller ikkje, er det viktig at bebuaren blir teken hand om på best mogleg vis under mottaksopphaldet.

Mottaket skal leggje til rette for eit godt samarbeid med nærmiljøet og med lokale lag og organisasjonar om å finne naturlege møteplassar. Mange bebuarar har arbeidsløyve og kan ta seg jobb dersom det er arbeid å få. Målet er at så mange som mogleg, både vaksne og barn, blir aktive deltakarar i lokalsamfunnet under ventetida. Det gir for det første ein læringseffekt

som det formaliserte informasjonsprogrammet ved mottaket ikkje kan konkurrere med, og det gir for det andre kvardagen meining og innhald.

Når kommunen er med på tilrettelegginga, får det innverknad på haldningsklimaet, og mottaket kan bli ein ressurs for både kultur- og næringslivet.

Du finn meir informasjon på regelverksportalen til UDI:

www.udiregelverk.no

Regionkontor Indre Østland

Postboks 1253, 2806 Gjøvik

Besøksadresse:

Storgata 10, 2815 Gjøvik

Telefon: 61 14 65 00

Telefaks: 61 17 08 95

61 17 57 14

Fylker: Buskerud, Hedmark,
Oppland, Østfold

Regionkontor Midt-Norge

7005 Trondheim

Besøksadresse:

Peter Egges plass 2

7005 Trondheim

Telefon: 73 89 24 00

Telefaks: 73 89 24 01

Fylker: Møre og Romsdal,
Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag

Regionkontor Sør

Postboks 647
4666 Kristiansand

Besøksadresse:

Slottsquartalet, Tordenskjolds-
gate 9, 4612 Kristiansand

Telefon: 38 10 60 60

Telefaks: 38 02 04 80

Fylker: Aust-Agder, Telemark,
Vest-Agder, Vestfold

Regionkontor Vest

Postboks 4048, 5835 Bergen

Besøksadresse:

Bugården 8, 5003 Bergen

Telefon: 55 30 09 99

Telefaks: 55 30 09 88

Fylker: Hordaland, Rogaland,
Sogn og Fjordane

Regionkontor Nord

Postboks 683, 8508 Narvik

Besøksadresse:

Havnegaten 28, 8514 Narvik

Telefon: 76 96 58 10

Telefaks: 76 96 58 39

Fylker: Finnmark, Nordland,
Troms

Regionkontor Oslo

Postboks 8108 Dep.
0032 OSLO

Besøksadresse:

Storgata 32, Oslo

Telefon: 23 35 15 00

Telefaks: 23 35 15 80

Fylker: Akershus, Oslo